Sprawdzian z rynku pracy **Grupa A**

Biznes i zarządzanie: bezrobocie, podaż i popyt na pracę, instytucje i polityka rynku pracy

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 24

10 zadań, 24 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Który miernik rynku pracy informuje, jaki odsetek ludności w wieku 15 lat i więcej stanowią osoby pracujące?

(A) stopa bezrobocia
(B) współczynnik aktywności zawodowej
(C) stopa bezrobocia rejestrowanego
(D) wskaźnik zatrudnienia

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Popyt na pracę na rynku pracy zgłaszają

(A) osoby poszukujące zatrudnienia.
(B) związki zawodowe.
(C) pracodawcy.
(D) powiatowe urzędy pracy.

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Współczynnik aktywności zawodowej to stosunek

(A) liczby pracujących (zatrudnionych i samozatrudnionych) do liczby ludności w wieku produkcyjnym.
(B) liczby bezrobotnych (zarejestrowanych i poszukujących pracy) do liczby aktywnych zawodowo.
(C) liczby aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych) do liczby ludności w wieku 15 lat i więcej.
(D) liczby pracujących (w sektorze publicznym i prywatnym) do liczby bezrobotnych w tym samym wieku.

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących płacy minimalnej w Polsce.

1. Płaca minimalna nie dotyczy wyłącznie umów o pracę – od 2017 r. osoby pracujące na umowę zlecenia chroni minimalna stawka godzinowa.	**P**	**F**
2. Wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę jest ustalana co roku – po negocjacjach w Radzie Dialogu Społecznego – i ogłaszana przez Radę Ministrów.	**P**	**F**
3. Zgodnie z modelem popytu i podaży pracy ustalenie płacy minimalnej znacznie powyżej płacy równowagi może zwiększyć bezrobocie wśród pracowników o najniższych kwalifikacjach.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–5 pkt)

Dopasuj instytucję rynku pracy do jej zadania.

1. powiatowy urząd pracy	…	A. kontroluje legalność zatrudnienia i przestrzeganie przepisów prawa pracy
2. wojewódzki urząd pracy	…	B. koordynuje regionalną politykę rynku pracy i prowadzi pośrednictwo EURES dla pracy w krajach UE
3. agencja pracy tymczasowej	…	C. zatrudnia pracownika i kieruje go do wykonywania pracy u pracodawcy użytkownika
4. Państwowa Inspekcja Pracy	…	D. rejestruje bezrobotnych, wypłaca zasiłki i organizuje staże oraz szkolenia
5. Ochotnicze Hufce Pracy	…	E. wspierają młodzież w zdobyciu zawodu, uzupełnieniu wykształcenia i podjęciu pierwszej pracy

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–4 pkt)

Dopasuj rodzaj bezrobocia do jego przyczyny.

1. Bezrobocie frykcyjne	…	A. Pracownicy tradycyjnej huty tracą pracę wskutek trwałego spadku popytu na stal w regionie
2. Bezrobocie sezonowe	…	B. Firmy w całej gospodarce zwalniają pracowników z powodu ogólnego spadku popytu w recesji
3. Bezrobocie strukturalne	…	C. Pracownik hotelu górskiego traci pracę na okres poza sezonem narciarskim
4. Bezrobocie koniunkturalne (cykliczne)	…	D. Absolwent poszukuje pierwszej pracy przez kilka tygodni po zakończeniu studiów

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Absolwentka kierunku pielęgniarskiego otrzymała dwie oferty pracy: w publicznym szpitalu w dużym mieście za niższe wynagrodzenie, oraz w prywatnej klinice w mniejszej miejscowości za wyższe wynagrodzenie, ale z dłuższym dojazdem. Podaj dwa pozapłacowe czynniki, które powinna wziąć pod uwagę przy podejmowaniu tej decyzji zawodowej.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Ekonomiści wskazują, że umiarkowane bezrobocie może ułatwiać walkę z inflacją. Wyjaśnij mechanizm, który za tym stoi.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

W regionie o dominującej roli przemysłu wydobywczego planowane jest zamknięcie dużej kopalni, co spowoduje utratę pracy przez kilka tysięcy osób o wąskich, branżowych kwalifikacjach. Zaproponuj jedno działanie polityki rynku pracy, które mogłoby ograniczyć wzrost bezrobocia strukturalnego w tym regionie, i uzasadnij je.

Zadanie 10. (0–3 pkt)

W pewnym regionie liczba ofert pracy w sektorze technologii systematycznie rośnie, ale lokalne szkoły zawodowe wciąż kształcą głównie w tradycyjnych zawodach rzemieślniczych, na które popyt maleje. Wyjaśnij, jakie zjawisko na rynku pracy ilustruje ta sytuacja, i zaproponuj jedno konkretne działanie, które mogłoby mu przeciwdziałać.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/biznes-zarzadzanie/rynek-pracy

Sprawdzian z rynku pracy **Grupa B**

Biznes i zarządzanie: bezrobocie, podaż i popyt na pracę, instytucje i polityka rynku pracy

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 24

10 zadań, 24 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Ustawowa płaca minimalna została ustalona na poziomie wyższym niż płaca równowagi rynkowej dla pracowników o niskich kwalifikacjach. Jaki może być tego najbardziej prawdopodobny skutek na rynku pracy dla tej grupy pracowników?

(A) Automatyczny wzrost popytu na pracę
(B) Zniknięcie bezrobocia w tej grupie
(C) Spadek liczby ofert pracy w sektorach nisko płatnych bez zmiany zatrudnienia
(D) Nadwyżka podaży pracy nad popytem na pracę (wzrost bezrobocia w tej grupie)

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Duże przedsiębiorstwo państwowe zatrudnia 400 osób, choć do wykonania tych samych zadań wystarczyłoby 300. Nadmiarowi pracownicy nie figurują w statystykach bezrobocia. Opisane zjawisko to bezrobocie:

(A) sezonowe
(B) frykcyjne
(C) ukryte
(D) koniunkturalne

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

W gospodarce stopa bezrobocia naturalnego (obejmująca bezrobocie frykcyjne i strukturalne) wynosi 4%, a rzeczywista stopa bezrobocia to również 4%. Oznacza to, że gospodarka znajduje się:

(A) w recesji, z bezrobociem cyklicznym powyżej naturalnego
(B) w stanie przegrzania, z ujemnym bezrobociem cyklicznym
(C) w stanie deflacji strukturalnej
(D) w stanie pełnego zatrudnienia, bez bezrobocia cyklicznego

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących rozmowy kwalifikacyjnej.

1.	Krytykowanie poprzedniego pracodawcy podczas rozmowy jest zalecane, ponieważ pokazuje szczerość kandydata.	**P**	**F**
2.	Zadawanie rekruterowi własnych pytań – o zakres obowiązków, zespół i możliwości rozwoju – jest źle odbierane, bo świadczy o braku przygotowania do rozmowy.	**P**	**F**
3.	Pracodawca ma prawo zapytać kandydatkę o plany dotyczące macierzyństwa, ponieważ wpływają one na organizację pracy.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–5 pkt)

Dopasuj metodę rekrutacji do jej opisu.

1. assessment centre	…	A. wstępna selekcja na podstawie CV i listu motywacyjnego, bez kontaktu z kandydatem
2. rozmowa kwalifikacyjna	…	B. kandydat rozwiązuje zadania sprawdzające konkretną umiejętność, np. znajomość arkusza kalkulacyjnego
3. test kompetencyjny	…	C. kandydaci przez cały dzień wykonują zadania grupowe i symulacje, obserwowani przez zespół asesorów
4. sprawdzanie referencji	…	D. rekruter kontaktuje się z poprzednim przełożonym kandydata, by potwierdzić jego dotychczasową pracę
5. analiza dokumentów aplikacyjnych	…	E. bezpośrednie spotkanie, podczas którego rekruter zadaje pytania o doświadczenie, motywację i sytuacje z przeszłości

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–4 pkt)

Dopasuj rodzaj elastyczności zatrudnienia do przykładu, który go ilustruje.

1. elastyczność czasu pracy	…	A. pracownik o wieloprofilowych kwalifikacjach, który zależnie od potrzeb firmy wykonuje zadania na kilku różnych stanowiskach
2. elastyczność miejsca pracy	…	B. firma zatrudniająca część zespołu na podstawie umowy zlecenia zamiast umowy o pracę
3. elastyczność formy zatrudnienia	…	C. programista wykonujący swoje obowiązki zdalnie z dowolnej lokalizacji
4. elastyczność funkcjonalna (zadaniowa)	…	D. pracownik korzystający z ruchomych godzin rozpoczynania i kończenia pracy

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, czym list motywacyjny różni się od CV, i podaj dwa elementy, które powinny znaleźć się w liście motywacyjnym, a nie należą do treści CV.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Uczennica sformułowała cel: „Chcę być lepsza z angielskiego". Przekształć ten cel tak, aby spełniał kryteria SMART, a następnie wskaż dwa kryteria SMART, których pierwotne sformułowanie nie spełniało.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Podaj dwa instrumenty, za pomocą których powiatowy urząd pracy może wspierać osobę bezrobotną w powrocie na rynek pracy, i wyjaśnij, na czym każdy z nich polega.

Zadanie 10. (0–3 pkt)

Uczeń klasy maturalnej planuje karierę w branży informatycznej. Zaproponuj trzy działania, które może podjąć jeszcze w trakcie nauki w szkole, aby zwiększyć swoje szanse na rynku pracy, i uzasadnij każde z nich.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/biznes-zarzadzanie/rynek-pracy

Sprawdzian z rynku pracy

Grupa A

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **C**

3. (1 pkt) **C**

4. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–D, 2–B, 3–C, 4–A, 5–E** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **1–D, 2–C, 3–A, 4–B** — po 1 pkt za parę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Po pierwsze, warto uwzględnić możliwości rozwoju zawodowego — duży szpital publiczny może oferować szerszy zakres przypadków medycznych i większe szanse na zdobycie doświadczenia oraz specjalizację. Po drugie, należy rozważyć koszty i czas codziennego dojazdu do pracy w mniejszej miejscowości, co wpływa na jakość życia i realny bilans korzyści finansowych z wyższego wynagrodzenia.
Punktacja: Po 1 pkt za każdy poprawnie wskazany i uzasadniony czynnik pozapłacowy (maks. 2). Przykładowe czynniki: możliwości rozwoju zawodowego i zdobycia doświadczenia w większej placówce; koszty i czas dojazdu wpływające na jakość życia; stabilność zatrudnienia i warunki socjalne; atmosfera pracy i wielkość zespołu. Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Gdy bezrobocie jest wyższe, pracodawcy łatwiej znajdują chętnych do pracy, więc pracownicy i związki zawodowe mają słabszą pozycję w przetargach płacowych. Płace rosną wolniej, a firmy nie muszą przerzucać rosnących kosztów pracy na ceny. Do tego wolniej rośnie popyt na towary, co również hamuje inflację.
Punktacja: 1 pkt — wyższe bezrobocie osłabia pozycję pracowników i związków zawodowych w negocjacjach płacowych, co zmniejsza presję na wzrost płac. 1 pkt — wolniejszy wzrost płac (oraz słabszy popyt na towary) ogranicza wzrost cen.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Skutecznym działaniem mogą być finansowane przez państwo programy przekwalifikowania zawodowego dla byłych pracowników kopalni, ukierunkowane na zawody poszukiwane w innych branżach obecnych w regionie lub sąsiednich powiatach. Odpowiada to bezpośrednio przyczynie bezrobocia strukturalnego, czyli niedopasowaniu dotychczasowych, wąskich kwalifikacji górniczych do zmienionej struktury popytu na pracę.
Punktacja: 1 pkt za trafną propozycję (np. programy przekwalifikowania/szkolenia zawodowe, zachęty dla nowych inwestorów tworzących miejsca pracy w regionie, wsparcie mobilności zawodowej) + 1 pkt za uzasadnienie, dlaczego dane działanie odpowiada na przyczynę bezrobocia strukturalnego (niedopasowanie kwalifikacji lub brak miejsc pracy w regionie). Maks. 2 pkt.

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Opisana sytuacja to niedopasowanie strukturalne między kwalifikacjami oferowanymi przez system edukacji a potrzebami rynku pracy — mimo rosnącej liczby ofert w sektorze technologii, szkoły wciąż kształcą w zawodach, na które popyt maleje, co prowadzi do bezrobocia strukturalnego wśród absolwentów tych szkół przy jednoczesnych wakatach w branży technologicznej. Aby temu przeciwdziałać, władze regionu mogłyby we współpracy z lokalnymi firmami technologicznymi zmienić lub poszerzyć ofertę kształcenia zawodowego (np. nowe klasy o profilu informatycznym) oraz uruchomić programy przekwalifikowania i staże dla osób kończących tradycyjne zawody rzemieślnicze.
Punktacja: 1 pkt za rozpoznanie zjawiska (niedopasowanie strukturalne kompetencji do potrzeb rynku pracy, prowadzące do bezrobocia strukturalnego mimo wolnych ofert pracy) + 1 pkt za uzasadnienie tego rozpoznania odwołaniem do opisu (rosnący popyt w technologii vs kształcenie w zawodach o malejącym popycie) + 1 pkt za konkretne, trafne działanie zaradcze (np. zmianę oferty kształcenia zawodowego na kierunki technologiczne, programy przekwalifikowania dla dorosłych). Maks. 3 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **C**

3. (1 pkt) **D**

4. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–C, 2–E, 3–B, 4–D, 5–A** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **1–D, 2–C, 3–B, 4–A** — po 1 pkt za parę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: CV jest zwięzłym, punktowym zestawieniem faktów o kandydacie: danych kontaktowych, wykształcenia, przebiegu pracy i umiejętności. List motywacyjny to pisany pełnymi zdaniami tekst skierowany do konkretnego pracodawcy, w którym kandydat argumentuje, dlaczego ubiega się o to stanowisko i dlaczego jest odpowiednią osobą. W liście, a nie w CV, powinny znaleźć się: uzasadnienie zainteresowania właśnie tą firmą oraz odniesienie do wymagań z ogłoszenia z pokazaniem, jak doświadczenie kandydata odpowiada tym wymaganiom.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Cel SMART: „Do 30 kwietnia 2027 r. zdam próbny egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym z wynikiem co najmniej 75%, ucząc się 45 minut dziennie i rozwiązując dwa arkusze tygodniowo". Pierwotny cel nie był konkretny (nie wiadomo, co znaczy „lepsza") ani mierzalny (brak wskaźnika, np. wyniku procentowego); nie był też określony w czasie (brak terminu).
Punktacja: 1 pkt – nowy cel zawierający konkretny, mierzalny efekt i termin (np. poziom, wynik testu, liczba słówek, data). 1 pkt – poprawne wskazanie dwóch niespełnionych kryteriów spośród: konkretny (S), mierzalny (M), określony w czasie (T); może też pojawić się argument o osiągalności (A) lub istotności (R), jeśli jest uzasadniony. Razem 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: 1) Staż – bezrobotny przez kilka miesięcy wykonuje pracę u pracodawcy bez nawiązywania stosunku pracy, zdobywając doświadczenie, a stypendium wypłaca mu urząd pracy. 2) Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej – bezrobotny może otrzymać jednorazowo bezzwrotne środki na założenie własnej firmy, pod warunkiem prowadzenia jej przez określony czas. Inne przykłady: szkolenia zawodowe, prace interwencyjne, refundacja wyposażenia stanowiska pracy, doradztwo zawodowe.
Punktacja: Po 1 pkt za każdy poprawnie nazwany i wyjaśniony instrument (maks. 2), np.: staż (zdobywanie doświadczenia u pracodawcy ze stypendium z urzędu), szkolenie lub bon szkoleniowy (zdobycie nowych kwalifikacji), dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla pracodawcy, prace interwencyjne lub roboty publiczne, pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, bon na zasiedlenie. Sama nazwa bez wyjaśnienia – 0 pkt za instrument. Razem 2 pkt.

10. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: 1) Stworzenie portfolio własnych projektów, np. aplikacji lub strony, i opublikowanie kodu w serwisie dla programistów – pracodawcy w IT cenią praktyczne dowody umiejętności bardziej niż same oceny. 2) Odbycie wakacyjnego stażu lub praktyki w firmie technologicznej – daje realne doświadczenie, kontakty zawodowe i wpis do CV. 3) Doskonalenie języka angielskiego – większość dokumentacji, kursów i komunikacji w zespołach IT odbywa się po angielsku, więc jego znajomość jest wymagana w niemal każdej ofercie.

Skala ocen (orientacyjna, 24 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	22–24 pkt
dobry (4)	18–21 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	8–11 pkt
niedostateczny (1)	0–7 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/biznes-zarzadzanie/rynek-pracy**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.